

ПРЕДЛОГ

ЗАКОН

О ПОТВРЂИВАЊУ АМАНДМАНА НА МОНТРЕАЛСКИ ПРОТОКОЛ О СУПСТАНЦАМА КОЈЕ ОШТЕЋУЈУ ОЗОНСКИ ОМОТАЧ

Члан 1.

Потврђује се Амандман на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач, усвојен 15. октобра 2016. године у Кигалију, у оригиналу на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику.

Члан 2.

Текст Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач, у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

**AMENDMENT TO THE MONTREAL PROTOCOL ON SUBSTANCES THAT
DEplete THE OZONE LAYER**

Article I: Amendment

Article 1, paragraph 4

In paragraph 4 of Article 1 of the Protocol, for the words:

„Annex C or Annex E“

there shall be substituted:

„Annex C, Annex E or Annex F“

Article 2, paragraph 5

In paragraph 5 of Article 2 of the Protocol, for the words:

„and Article 2H“

there shall be substituted:

„Articles 2H and 2J“

Article 2, paragraphs 8 (a), 9 (a) and 11

In paragraphs 8 (a) and 11 of Article 2 of the Protocol, for the words:

„Articles 2A to 2I“

there shall be substituted:

„Articles 2A to 2J“

The following words shall be added at the end of subparagraph (a) of paragraph 8 of Article 2 of the Protocol:

„Any such agreement may be extended to include obligations respecting consumption or production under Article 2J provided that the total combined calculated level of consumption or production of the Parties concerned does not exceed the levels required by Article 2J.“

In subparagraph (a) (i) of paragraph 9 of Article 2 of the Protocol, after the second use of the words:

„should be;“

there shall be deleted:

„and“

Subparagraph (a) (ii) of paragraph 9 of Article 2 of the Protocol shall be renumbered as subparagraph (a) (iii).

The following shall be added as subparagraph (a) (ii) after subparagraph (a) (i) of paragraph 9 of Article 2 of the Protocol:

„Adjustments to the global warming potentials specified in Group I of Annex A, Annex C and Annex F should be made and, if so, what the adjustments should be; and“

Article 2J

The following Article shall be inserted after Article 2I of the Protocol:

„Article 2J: Hydrofluorocarbons

1. Each Party shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2019, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of consumption of the controlled substances in Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus fifteen per cent of its calculated level of consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 1 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2019 to 2023: 90 per cent
- (b) 2024 to 2028: 60 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent
- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Article, the Parties may decide that a Party shall ensure that, for the twelve-month period commencing on 1 January 2020, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of consumption of the controlled substances in Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus twenty-five per cent of its calculated level of consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 1 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2020 to 2024: 95 per cent
- (b) 2025 to 2028: 65 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent
- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

3. Each Party producing the controlled substances in Annex F shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2019, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of production of the controlled substances in Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus fifteen per cent of its calculated level of production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 2 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2019 to 2023: 90 per cent
- (b) 2024 to 2028: 60 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent
- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

4. Notwithstanding paragraph 3 of this Article, the Parties may decide that a Party producing the controlled substances in Annex F shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2020, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of production of the controlled substances in

Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus twenty-five per cent of its calculated level of production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 2 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2020 to 2024: 95 per cent
- (b) 2025 to 2028: 65 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent
- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

5. Paragraphs 1 to 4 of this Article will apply save to the extent that the Parties decide to permit the level of production or consumption that is necessary to satisfy uses agreed by the Parties to be exempted uses.

6. Each Party manufacturing Annex C, Group I, or Annex F substances shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2020, and in each twelve-month period thereafter, its emissions of Annex F, Group II, substances generated in each production facility that manufactures Annex C, Group I, or Annex F substances are destroyed to the extent practicable using technology approved by the Parties in the same twelve-month period.

7. Each Party shall ensure that any destruction of Annex F, Group II, substances generated by facilities that produce Annex C, Group I, or Annex F substances shall occur only by technologies approved by the Parties."

Article 3

The preamble to Article 3 of the Protocol should be replaced with the following:

"1. For the purposes of Articles 2, 2A to 2J and 5, each Party shall, for each group of substances in Annex A, Annex B, Annex C, Annex E or Annex F, determine its calculated levels of:"

For the final semi-colon of subparagraph (a) (i) of Article 3 of the Protocol there shall be substituted:

„, except as otherwise specified in paragraph 2;“

The following text shall be added to the end of Article 3 of the Protocol:

„; and

(d) Emissions of Annex F, Group II, substances generated in each facility that generates Annex C, Group I, or Annex F substances by including, among other things, amounts emitted from equipment leaks, process vents and destruction devices, but excluding amounts captured for use, destruction or storage.

2. When calculating levels, expressed in CO₂ equivalents, of production, consumption, imports, exports and emissions of Annex F and Annex C, Group I, substances for the purposes of Article 2J, paragraph 5 bis of Article 2 and paragraph 1 (d) of Article 3, each Party shall use the global warming potentials of those substances specified in Group I of Annex A, Annex C and Annex F."

Article 4, paragraph 1 sept

The following paragraph shall be inserted after paragraph 1 sex of Article 4 of the Protocol:

„1 *sept.* Upon entry into force of this paragraph, each Party shall ban the import of the controlled substances in Annex F from any State not Party to this Protocol.“

Article 4, paragraph 2 sept

The following paragraph shall be inserted after paragraph 2 sex of Article 4 of the Protocol:

„2 *sept.* Upon entry into force of this paragraph, each Party shall ban the export of the controlled substances in Annex F to any State not Party to this Protocol.“

Article 4, paragraphs 5, 6 and 7

In paragraphs 5, 6 and 7 of Article 4 of the Protocol, for the words:

„Annexes A, B, C and E“ there shall be substituted:

„Annexes A, B, C, E and F“

Article 4, paragraphs 8

In paragraph 8 of Article 4 of the Protocol, for the words:

„Articles 2A to 2I“

there shall be substituted:

„Articles 2A to 2J“

Article 4B

The following paragraph shall be inserted after paragraph 2 of Article 4B of the Protocol:

„2 *bis.* Each Party shall, by 1 January 2019 or within three months of the date of entry into force of this paragraph for it, whichever is later, establish and implement a system for licensing the import and export of new, used, recycled and reclaimed controlled substances in Annex F. Any Party operating under paragraph 1 of Article 5 that decides it is not in a position to establish and implement such a system by 1 January 2019 may delay taking those actions until 1 January 2021.“

Article 5

In paragraph 4 of Article 5 of the Protocol, for the word:

„2I“

there shall be substituted:

„2J“

In paragraphs 5 and 6 of Article 5 of the Protocol, for the words:

„Article 2I“

there shall be substituted:

„Articles 2I and 2J“

In paragraph 5 of Article 5 of the Protocol, before the words:

„any control measures“

there shall be inserted:

„with“

The following paragraph shall be inserted after paragraph 8 *ter* of Article 5 of the Protocol:

„8 *qua*

(a) Each Party operating under paragraph 1 of this Article, subject to any adjustments made to the control measures in Article 2J in accordance with paragraph 9 of Article 2, shall be entitled to delay its compliance with the control measures set out in subparagraphs (a) to (e) of paragraph 1 of Article 2J and subparagraphs (a) to (e) of paragraph 3 of Article 2J and modify those measures as follows:

- (i) 2024 to 2028: 100 per cent
- (ii) 2029 to 2034: 90 per cent
- (iii) 2035 to 2039: 70 per cent
- (iv) 2040 to 2044: 50 per cent
- (v) 2045 and thereafter: 20 per cent

(b) Notwithstanding subparagraph (a) above, the Parties may decide that a Party operating under paragraph 1 of this Article, subject to any adjustments made to the control measures in Article 2J in accordance with paragraph 9 of Article 2, shall be entitled to delay its compliance with the control measures set out in subparagraphs (a) to (e) of paragraph 1 of Article 2J and subparagraphs (a) to (e) of paragraph 3 of Article 2J and modify those measures as follows:

- (i) 2028 to 2031: 100 per cent
- (ii) 2032 to 2036: 90 per cent
- (iii) 2037 to 2041: 80 per cent
- (iv) 2042 to 2046: 70 per cent
- (v) 2047 and thereafter: 15 per cent

(c) Each Party operating under paragraph 1 of this Article, for the purposes of calculating its consumption baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2020, 2021 and 2022, plus sixty-five per cent of its baseline consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 *ter* of this Article.

(d) Notwithstanding subparagraph (c) above, the Parties may decide that a Party operating under paragraph 1 of this Article, for the purposes of calculating its consumption baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2024, 2025 and 2026, plus sixty-five per cent of its baseline consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 *ter* of this Article.

(e) Each Party operating under paragraph 1 of this Article and producing the controlled substances in Annex F, for the purposes of calculating its production baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2020, 2021 and 2022, plus sixty-five per cent of its baseline production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 *ter* of this Article.

(f) Notwithstanding subparagraph (e) above, the Parties may decide that a Party operating under paragraph 1 of this Article and producing the controlled substances in Annex F, for the purposes of calculating its production baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2024, 2025 and 2026, plus sixty-five per

cent of its baseline production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 ter of this Article.

(g) Subparagraphs (a) to (f) of this paragraph will apply to calculated levels of production and consumption save to the extent that a high-ambient-temperature exemption applies based on criteria decided by the Parties.“

Article 6

In Article 6 of the Protocol, for the words:

„Articles 2A to 2I“

there shall be substituted:

„Articles 2A to 2J“

Article 7, paragraphs 2, 3 and 3 ter

The following line shall be inserted after the line that reads „ – in Annex E, for the year 1991,“ in paragraph 2 of Article 7 of the Protocol:

„ – in Annex F, for the years 2011 to 2013, except that Parties operating under paragraph 1 of Article 5 shall provide such data for the years 2020 to 2022, but those Parties operating under paragraph 1 of Article 5 to which subparagraphs (d) and (f) of paragraph 8 *qua* of Article 5 applies shall provide such data for the years 2024 to 2026;“

In paragraphs 2 and 3 of Article 7 of the Protocol, for the words:

„C and E“

there shall be substituted:

„C, E and F“

The following paragraph shall be added to Article 7 of the Protocol after paragraph 3 *bis*:

„3 *ter*. Each Party shall provide to the Secretariat statistical data on its annual emissions of Annex F, Group II, controlled substances per facility in accordance with paragraph 1 (d) of Article 3 of the Protocol.“

Article 7, paragraph 4

In paragraph 4 of Article 7, after the words:

„statistical data on“ and „provides data on“

there shall be added:

„production,“

Article 10, paragraph 1

In paragraph 1 of Article 10 of the Protocol, for the words:

„and Article 2I“

There shall be substituted:

„, Article 2I and Article 2J“

The following shall be inserted at the end of paragraph 1 of Article 10 of the Protocol:

„Where a Party operating under paragraph 1 of Article 5 chooses to avail itself of funding from any other financial mechanism that could result in meeting any part of

its agreed incremental costs, that part shall not be met by the financial mechanism under Article 10 of this Protocol.“

Article 17

In Article 17 of the Protocol, for the words:

„Articles 2A to 2I“

there shall be substituted:

„Articles 2A to 2J“

Annex A

The following table shall replace the table for Group I in Annex A to the Protocol:

Group	Substance	Ozone-Depleting	100-Year Global
		Potential*	Warming Potential
<i>Group I</i>			
CFCl ₃	(CFC-11)	1.0	4,750
CF ₂ Cl ₂	(CFC-12)	1.0	10,900
C ₂ F ₃ Cl ₃	(CFC-113)	0.8	6,130
C ₂ F ₄ Cl ₂	(CFC-114)	1.0	10,000
C ₂ F ₅ Cl	(CFC-115)	0.6	7,370

Annex C and Annex F

The following table shall replace the table for Group I in Annex C to the Protocol:

Group	Substance	Number of isomers	Ozone Depleting Potential*	100-Year Global Warming Potential* **	
<i>Group I</i>					
	CHFCI ₂	(HCFC-21)**	1	0.04	151
	CHF ₂ Cl	(HCFC-22)**	1	0.055	1810
	CH ₂ FCI	(HCFC-31)	1	0.02	
	C ₂ HFCl ₄	(HCFC-121)	2	0.01 – 0.04	
	C ₂ HF ₂ Cl ₃	(HCFC-122)	3	0.02 – 0.08	
	C ₂ HF ₃ Cl ₂	(HCFC-123)	3	0.02 – 0.06	77
	CHCl ₂ CF ₃	(HCFC-123)**		0.02	
	C ₂ HF ₄ Cl	(HCFC-124)	2	0.02 – 0.04	609
	CHFCICF ₃	(HCFC-124)**		0.022	
	C ₂ H ₂ FCI ₃	(HCFC-131)	3	0.007 – 0.05	
	C ₂ H ₂ F ₂ Cl ₂	(HCFC-132)	4	0.008 – 0.05	
	C ₂ H ₂ F ₃ Cl	(HCFC-133)	3	0.02 – 0.06	
	C ₂ H ₃ FCI ₂	(HCFC-141)	3	0.005 – 0.07	
	CH ₃ CFCl ₂	(HCFC-141b)**		0.11	725
	C ₂ H ₃ F ₂ Cl	(HCFC-142)	3	0.008 – 0.07	
	CH ₃ CF ₂ Cl	(HCFC-142b)**		0.065	2310
	C ₂ H ₄ FCI	(HCFC-151)	2	0.003 – 0.005	
	C ₃ HFCl ₆	(HCFC-221)	5	0.015 – 0.07	
	C ₃ HF ₂ Cl ₅	(HCFC-222)	9	0.01 – 0.09	
	C ₃ HF ₃ Cl ₄	(HCFC-223)	12	0.01 – 0.08	
	C ₃ HF ₄ Cl ₃	(HCFC-224)	12	0.01 – 0.09	
	C ₃ HF ₅ Cl ₂	(HCFC-225)	9	0.02 – 0.07	

CF ₃ CF ₂ CHCl ₂	(HCFC-225ca)**		0.025	122
CF ₂ CICF ₂ CHClF	(HCFC-225cb)**		0.033	595
C ₃ H ₂ F ₆ Cl	(HCFC-226)	5	0.02 – 0.10	
C ₃ H ₂ FCl ₅	(HCFC-231)	9	0.05 – 0.09	
C ₃ H ₂ F ₂ Cl ₄	(HCFC-232)	16	0.008 – 0.10	
C ₃ H ₂ F ₃ Cl ₃	(HCFC-233)	18	0.007 – 0.23	
C ₃ H ₂ F ₄ Cl ₂	(HCFC-234)	16	0.01 – 0.28	
C ₃ H ₂ F ₅ Cl	(HCFC-235)	9	0.03 – 0.52	
C ₃ H ₃ FCl ₄	(HCFC-241)	12	0.004 – 0.09	
C ₃ H ₃ F ₂ Cl ₃	(HCFC-242)	18	0.005 – 0.13	
C ₃ H ₃ F ₃ Cl ₂	(HCFC-243)	18	0.007 – 0.12	
C ₃ H ₃ F ₄ Cl	(HCFC-244)	12	0.009 – 0.14	
C ₃ H ₄ FCl ₃	(HCFC-251)	12	0.001 – 0.01	
C ₃ H ₄ F ₂ Cl ₂	(HCFC-252)	16	0.005 – 0.04	
C ₃ H ₄ F ₃ Cl	(HCFC-253)	12	0.003 – 0.03	
C ₃ H ₅ FCl ₂	(HCFC-261)	9	0.002 – 0.02	
C ₃ H ₅ F ₂ Cl	(HCFC-262)	9	0.002 – 0.02	
C ₃ H ₆ FCl	(HCFC-271)	5	0.001 – 0.03	

* Where a range of ODPs is indicated, the highest value in that range shall be used for the purposes of the Protocol. The ODPs listed as a single value have been determined from calculations based on laboratory measurements. Those listed as a range are based on estimates and are less certain. The range pertains to an isomeric group. The upper value is the estimate of the ODP of the isomer with the highest ODP, and the lower value is the estimate of the ODP of the isomer with the lowest ODP.

** Identifies the most commercially viable substances with ODP values listed against them to be used for the purposes of the Protocol.

*** For substances for which no GWP is indicated, the default value 0 applies until a GWP value is included by means of the procedure foreseen in paragraph 9 (a) (ii) of Article 2.

The following annex shall be added to the Protocol after Annex E:

„Annex F: Controlled substances

Group	Substance	100-Year Global Warming Potential
<i>Group I</i>		
CHF ₂ CHF ₂	HFC-134	1,100
CH ₂ FCF ₃	HFC-134a	1,430
CH ₂ FCHF ₂	HFC-143	353
CHF ₂ CH ₂ CF ₃	HFC-245fa	1,030
CF ₃ CH ₂ CF ₂ CH ₃	HFC-365mfc	794
CF ₃ CHFCF ₃	HFC-227ea	3,220
CH ₂ FCF ₂ CF ₃	HFC-236cb	1,340
CHF ₂ CHFCF ₃	HFC-236ea	1,370
CF ₃ CH ₂ CF ₃	HFC-236fa	9,810
CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	HFC-245ca	693
CF ₃ CHFCF ₂ CF ₃	HFC-43-10mee	1,640
CH ₂ F ₂	HFC-32	675
CHF ₂ CF ₃	HFC-125	3,500
CH ₃ CF ₃	HFC-143a	4,470
CH ₃ F	HFC-41	92
CH ₂ FCH ₂ F	HFC-152	53
CH ₃ CHF ₂	HFC-152a	124
<i>Group II</i>		
CHF ₃	HFC-23	14,800

Article II: Relationship to the 1999 Amendment

No State or regional economic integration organization may deposit an instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Amendment unless it has previously, or simultaneously, deposited such an instrument to the Amendment adopted at the Eleventh Meeting of the Parties in Beijing, 3 December 1999.

Article III: Relationship to the United Nations Framework Convention on Climate Change and its Kyoto Protocol

This Amendment is not intended to have the effect of excepting hydrofluorocarbons from the scope of the commitments contained in Articles 4 and 12 of the United Nations Framework Convention on Climate Change or in Articles 2, 5, 7 and 10 of its Kyoto Protocol.

Article IV: Entry into force

1. Except as noted in paragraph 2, below, this Amendment shall enter into force on 1 January 2019, provided that at least twenty instruments of ratification, acceptance or approval of the Amendment have been deposited by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer. In the event that this condition has not been fulfilled by that date, the Amendment shall enter into force on the ninetieth day following the date on which it has been fulfilled.

2. The changes to Article 4 of the Protocol, Control of trade with non-Parties, set out in Article I of this Amendment shall enter into force on 1 January 2033, provided that at least seventy instruments of ratification, acceptance or approval of the Amendment have been deposited by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer. In the event that this condition has not been fulfilled by that date, the Amendment shall enter into force on the ninetieth day following the date on which it has been fulfilled.

3. For purposes of paragraphs 1 and 2, any such instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

4. After the entry into force of this Amendment, as provided under paragraphs 1 and 2, it shall enter into force for any other Party to the Protocol on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article V: Provisional application

Any Party may, at any time before this Amendment enters into force for it, declare that it will apply provisionally any of the control measures set out in Article 2J, and the corresponding reporting obligations in Article 7, pending such entry into force.

АМАНДМАН НА МОНТРЕАЛСКИ ПРОТОКОЛ О СУПСТАНЦАМА КОЈЕ ОШТЕЋУЈУ ОЗОНСКИ ОМОТАЧ

Члан I: Амандман

Члан 1, став 4.

У члану 1. став 4. Протокола речи:

„Анексу С или Анексу Е“ замењују се следећим:

„Анексу С, Анексу Е или Анексу F“

Члан 2, став 5.

У члану 2. става 5. Протокола, речи:

„и члану 2H“ замењују се следећим:

„члановима 2H и 2J“

Члан 2, ставови 8(a), 9 (a) и 11

У члану 2. ставу 8. подставу (a) и ставу 11. Протокола речи:

„члановима од 2A до 2I“ замењују се речима:

„члановима од 2A до 2J“.

На крају члана 2. става 8. подстав (a) Протокола додају се речи:

„Сваки такав споразум може се проширити тако да обухвата обавезе у погледу потрошње или производње у складу са чланом 2J, под условом да укупни комбиновани обрачунски ниво потрошње или производње одговарајућих Страна не превазилази вредности прописане чланом 2J..“

У члану 2. ставу 9. подставу (a) подтачки (i) Протокола, након другог навођења речи: „корекције“

брише се: „и“.

Члан 2 став 9 подстав (a) подтачка (ii) Протокола се пренумерише као члан 2 став 9 подстав (a) подтачка (iii).

Следеће се додаје као члан 2 став 9 подстав (a) подтачка (ii) Протокола:

„Требало би извршити корекције за потенцијал глобалног загревања наведене у Анексу А, групи I, Анексу С и Анексу F и, ако је потребно, утврдити какве то корекције треба да буду; и“

Члан 2J

Следећи члан умеће се иза члана 2I Протокола:

„Члан 2J: Флуороугљоводоници

1. Свака Страна ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 01. јануара 2019. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Анекса F, изражен у еквивалентима CO₂, не премаши проценат наведен за одговарајући временски период у подставовима (a) до (e) из овог члана, годишње просечне вредности њеног обрачунског нивоа потрошње контролисаних супстанци из Анекса F за 2011, 2012. и 2013. годину, плус петнаест процената обрачунског нивоа потрошње контролисаних супстанци из Анекса С, Група I као што је прописано ставом 1 члана 2F, изражено у еквивалентима CO₂:

- (a) од 2019. до 2023.: 90 %;
- (b) од 2024. до 2028.: 60 %;
- (c) од 2029. до 2033.: 30 %;
- (d) од 2034. до 2035.: 20 %;
- (e) 2036. и на даље: 15 %.

2. Не доводећи у питање став 1 овог члана, Стране могу да одлуче да ће Страна обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2020.године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво потрошње контролисаних супстанци из Анекса F, изражен у еквивалентима CO₂, не премаши проценат наведен за одговарајући временски период у подставовима (a) до (e) из овог члана, годишње просечне вредности њеног обрачунског нивоа потрошње контролисаних супстанци из Анекса F за 2011, 2012. и 2013.годину, плус двадесетпет процената обрачунског нивоа потрошње контролисаних супстанци из Анекса C, Група I као што је прописано ставом 1 члана 2F, изражено у еквивалентима CO₂:

- (a) од 2020. до 2024.: 95 %;
- (b) од 2025. до 2028.: 65 %;
- (c) од 2029. до 2033.: 30 %;
- (d) од 2034. до 2035.: 20 %;
- (e) 2036. и на даље: 15 %.

3. Свака Страна која производи контролисане супстанце из Анекса F ће обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2019. године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво производње контролисаних супстанци из Анекса F, изражен у еквивалентима CO₂, не премаши проценат наведен за одговарајући временски период у подставовима (a) до (e) из овог члана, годишње просечне вредности њеног обрачунског нивоа производње контролисаних супстанци из Анекса F за 2011, 2012. и 2013.годину, плус петнаест процената обрачунског нивоа производње контролисаних супстанци из Анекса C, Група I као што је прописано ставом 2 члана 2F, изражено у еквивалентима CO₂:

- (a) од 2019. до 2023.: 90 %;
- (b) од 2024. до 2028.: 60 %;
- (c) од 2029. до 2033.: 30 %;
- (d) од 2034. до 2035.: 20 %;
- (e) 2036. и на даље: 15 %.

4. Не доводећи у питање став 3. овог члана, Стране могу да одлуче да ће Страна која производи контролисане супстанце из Анекса F обезбедити да за дванаестомесечни период почевши од 1. јануара 2020.године, и у сваком наредном дванаестомесечном периоду, њен обрачунски ниво производње контролисаних супстанци из Анекса F, изражен у еквивалентима CO₂, не премаши проценат наведен за одговарајући временски период у субпараграфима (a) до (e) из овог члана, годишње просечне вредности њеног обрачунског нивоа производње контролисаних супстанци из Анекса F за 2011, 2012. и 2013.годину, плус двадесетпет процената њеног обрачунског нивоа производње контролисаних супстанци из Анекса C, Група I као што је прописано параграфом 2 члана 2F, изражено у еквивалентима CO₂:

- (a) од 2020. до 2024.: 95 %;
- (b) од 2025. до 2028.: 65 %;
- (c) од 2029. до 2033.: 30 %;
- (d) од 2034. до 2035.: 20 %;
- (e) 2036. и на даље: 15 %.

5. Ставови од 1. до 4. овог члана примењују се увек, осим ако Стране одлуче да дозволе ниво производње или потрошње који је неопходан да би се удовољило применама за које су се споразумеле да су изузете од примене ових одредби.

6. Свака Страна која производи супстанце из Анекса С, Група I или Анекса F обезбедиће да у дванаестомесечном периоду почев од 1. јануара 2020.године, те у сваком наредном дванаестомесечном периоду њене емисије супстанци из Анекса F, Група II, произведених у сваком производном погону који производи супстанце из Анекса С, Група I или Анекса F буду уништене у оној мери у којој је то практично изводљиво, употребом технологије коју су Стране одобриле у току истог дванаестомесечног периода.

7. Свака Страна ће обезбедити да се свако уништавање супстанци из Анекса F, Група II произведених у погонима који производе супстанце из Анекса С, Група I или Анекса F, изводи искључиво помоћу технологија које Стране одобре.“

Члан 3.

Преамбулу члана 3. Протокола требало би заменити следећим:

„1. У смислу чл. 2, 2А до 2Ј и 5. свака Страна ће за сваку групу супстанци из Анекса А, Анекса В, Анекса С, Анекса Е или Анекса F утврдити своје обрачунске нивое:“

После зареза на крају члана 3. подстав (а) (i) Протокола додају се речи:

„, осим ако није другачије наведено у ставу 2.;“

Следећи текст додаје се на крају члана 3.Протокола:

„; и

(d) емисија супстанци из Анекса F, групе II насталих у сваком објекту који производи супстанце из Анекса С, групе I или АнексаF укључивањем, између осталих, количина емитованих из оштећене опреме, процесних вентила и уређаја за уништавање, али искључујући количине ухваћене за употребу, уништавање или складиштење.

2. Приликом израчунавања нивоа, изражених као CO₂ еквивалента, производње, потрошње, увоза, извоза и емисија супстанци из Анекса F и Анекса С, Група I у смислу члана 2Ј, параграфа 5 члана 2 и параграфа 1 (d) члана 3, свака Страна ће користити потенцијал глобалног загревања за те супстанце наведене у Групи I Анекса А, Анекса С и Анекса F.“

Члан 4. став 1 sept

Следећи текст додаје се иза става 1 sex у члану 4 Протокола:

„1.sept. Ступањем на снагу овог става, свака Страна ће забранити увоз контролисаних супстанци из Анекса F из било које државе која није потписница овог Протокола.“

Члан 4. став 2 sept

Следећи текст додаје се иза става 2 sex у члану Протокола:

„2.sept. Ступањем на снагу овог става, свака Страна ће забранити извоз контролисаних супстанци из Анекса F у било коју државу која није потписница овог Протокола.“

Члан 4. став 5., 6. и 7.

У члану 4.ставовима 5., 6. и 7. Протокола речи:

„Анекса А, В, С и Е“ замењују се речима:

„Анекса А, В, С, Е и F“.

Члан 4. став 8.

У члану 4. ставу 8. Протокола речи:

„члановима 2А. до 2I.“ замењују се речима:

„члановима од 2А до 2J“.

Члан 4В

Иза члана 4В става 2. Протокола умеће се следећи став:

„2.а Свака страна до 1.јануара 2019. или у року од три месеца од ступања на снагу овог става, зависно од тога шта је касније, установити и применити систем за издавање дозвола за увоз и извоз нових, коришћених, рециклираних или обновљених контролисаних супстанци из Анекса F. Било која страна која поступа у оквиру одредби става 1 члана 5., која закључи да није у стању да установи и примени такав систем до 1.јануара 2019.године може да одложи ове активности до 1.јануара 2021.године.“

Члан 5.

У члану 5. ставу 4. Протокола реч:

„2I“

замењује се речју:

„2J“

У члану 5. ставовима 5. и 6. Протокола речи:

„члану 2I“

замењују се речима:

„члановима 2I и 2J“.

У члану 5. ставу 5. Протокола, пре речи:

„свим контролним мерама“

додаје се реч:

„са“.

Следећи став додаје се члану 5 Протокола иза става 8 ter:

„8.qua

(а) Свака страна која у поступа у складу са ставом 1. овог члана, у складу са корекцијама унетим у контролне мере из члана 2J у складу са ставом 9. члана 2. имаће право да одложи своје испуњавање контролних мера

прописаних подставовима (а) до (е) става 1 члана 2Ј и подставовима (а) до (е) става 3. члана 2Ј и измени те мере на следећи начин:

- (i) од 2024. до 2028.: 100 %;
- (ii) од 2029. до 2034.: 90 %;
- (iii) од 2035. до 2039.: 70 %;
- (iv) од 2040. до 2044.: 50 %;
- (v) од 2045. и на даље: 20 %.

(b) Не доводећи у питање претходно наведени подстав (а) стране могу одлучити да страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана, сходно корекцијама унетим у контролне мере из члана 2Ј у складу са чланом 2. ставом 9., има право да одложи испуњавање контролних мера утврђених у члану 2Ј ставу 1. подставовима од (а) до (е) те члану 2Ј ставу 3. подставовима од (а) до (е) и измени предметне мере како следи:

- (i) од 2028. до 2031.: 100 %;
- (ii) од 2032. до 2036.: 90 %;
- (iii) од 2037. до 2041.: 80 %;
- (iv) од 2042. до 2046.: 70 %;
- (v) од 2047. и на даље: 15 %;

(c) Свака страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана, за потребе рачунања своје почетне потрошње у смислу члана 2Ј имаће право да користи просечну вредност својих обрачунских нивоа потрошње контролисаних супстанци из Анекса F за године 2020., 2021. и 2022., плус 65% своје почетне потрошње контролисаних супстанци из Анекса C, група I, као што је наведено у ставу 8 b. овог члана.

(d) Не доводећи у питање претходно наведени подстав (c) стране могу одлучити да страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана за потребе рачунања своје почетне потрошње у смислу члана 2Ј има право да користи просечну вредност својих обрачунских нивоа потрошње контролисаних супстанци из Анекса F за године 2024., 2025. и 2026., плус 65% своје почетне потрошње контролисаних супстанци из Анекса C, група I, као што је наведено у ставу 8 b. овог члана.

(e) Свака страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана и производи контролисане супстанце из Анекса F, за потребе рачунања своје почетне производње у смислу члана 2Ј има право да користи просечну вредност својих обрачунских нивоа производње контролисаних супстанци из Анекса F за године 2020., 2021. и 2022., плус 65% своје почетне производње контролисаних супстанци из Анекса C, група I, као што је наведено у ставу 8 b. овог члана.

(f) Не доводећи у питање претходно наведени подстав (e) стране могу одлучити да страна која поступа у складу са ставом 1. овог члана за потребе рачунања своје почетне производње у смислу члана 2Ј има право да користи просечну вредност својих обрачунских нивоа производње контролисаних супстанци из Анекса F за године 2024., 2025. и 2026., плус 65% своје почетне производње контролисаних супстанци из Анекса C, група I, као што је наведено у ставу 8 b. овог члана.

(g) Подставови од (а) до (f) овог става ће се применити на обрачунате нивое производње и потрошње осим у мери у којој се изузетак за високу

температуру околине примењује на основу критеријума о којима су одлучиле стране.“

Члан 6.

У члану 6. Протокола речи:

„члановима од 2А. до 2I.“ замењују се речима:

„члановима од 2А до 2J“.

Члан 7. ставови 2, 3 и 3 ter

Следећа алинеја се додаје након алинеје која гласи: „из Анекса Е, за 1991. годину,“ у члану 7. ставу 2. Протокола:

„ – из Анекса F, за године од 2011. до 2013., изузев за Стране које поступају у складу са чланом 5. став 1. које ће такве податке доставити за године од 2020. до 2022., али ће оне Стране које поступају у складу са чланом 5. став 1. на које се примењује подставови (d) и (f) става 8 *qua* члана 5 доставити такве податке за године од 2024. до 2026.;“

У члану 7. ставовима 2. и 3. Протокола речи:

„С и Е“

замењују се речима:

„С, Е и F“.

У члану 7 Протокола после става 3 bis додаје се следећи став:

„3 ter. Свака Страна ће доставити Секретаријату статистичке податке о својим годишњим емисијама контролисаних супстанци из Групе II Анекса F, по сваком погону у складу са чланом 3 став 1 (d) Протокола.“

Члан 7. став 4.

У члану 7. ставу 4. Протокола иза речи:

„статистичким подацима о“ и „доставе податке о“ додаје се:

„производњи,“

Члан 10. став 1.

У члану 10. ставу 1. Протокола речи:

„и члана 2I.“

замењује се речима:

„, члана 2I и члана 2J“.

На крају члана 10. става 1. Протокола додаје се следећи текст:

„У случају да нека од страна које поступају у складу са ставом 1 члана 5 одабере да искористи финансирање из било ког другог финансијског механизма који би могао да доведе до покривања било ког дела уговорених повећаних трошкова, тај део неће бити покривени финансијским механизмима у складу са чланом 10 овог Протокола.“

Члан 17.

У члану 17. Протокола речи:

„члановима 2А. до 2I.“ замењују се речима:

„члановима од 2А до 2J“.

Анекс А

Следећа табела замењује табелу за групу I. из Анекса А Протокола:

Група	Супстанца	Потенцијал оштећења озонског омотача*	Потенцијал 100-годишњег глобалног загревања
<i>Група I.</i>			
CFCl ₃	(CFC-11)	1,0	4,750
CF ₂ Cl ₂	(CFC-12)	1,0	10,900
C ₂ F ₃ Cl ₃	(CFC-113)	0,8	6,130
C ₂ F ₄ Cl ₂	(CFC-114)	1,0	10,000
C ₂ F ₅ Cl	(CFC-115)	0,6	7,370

Анекс С и Анекс F

Следећа табела замењује табелу за групу I. из Анекса С Протокола:

Група	Супстанца	Број изомера	Потенцијал оштећења озонског омотача*	Потенцијал 100-годишњег глобалног загревања ***
Група I.				
CHFCI ₂	(HCFC-21)**	1	0,04	151
CHF ₂ CI	(HCFC-22)**	1	0,055	1810
CHFCI	(HCFC-31)	1	0,02	
C ₂ HFCI ₄	(HCFC-121)	2	0,01-0,04	
C ₂ HF ₂ CI ₃	(HCFC-122)	3	0,02-0,08	
C ₂ HF ₃ CI ₂	(HCFC-123)	3	0,02-0,06	77
CHCl ₂ CF ₃	(HCFC-123)**		0,02	
C ₂ HF ₄ CI	(HCFC-124)	2	0,02-0,04	609
CHFCICF ₃	(HCFC-124)**		0,022	
C ₂ H ₂ FCI ₃	(HCFC-131)	3	0,007-0,05	
C ₂ H ₂ F ₂ CI ₂	(HCFC-132)	4	0,008-0,05	
C ₂ H ₂ F ₃ CI	(HCFC-133)	3	0,02-0,06	
C ₂ H ₃ FCI ₂	(HCFC-141)	3	0,005-0,07	
CH ₃ CFCl ₂	(HCFC-141b)**		0,11	725
C ₂ H ₃ F ₂ CI	(HCFC-142)	3	0,008-0,07	
CH ₃ CF ₂ CI	(HCFC-142b)**		0,065	2310
C ₂ H ₄ FCI	(HCFC-151)	2	0,003-0,005	
C ₃ HFCI ₆	(HCFC-221)	5	0,015-0,07	
C ₃ HF ₂ CI ₅	(HCFC-222)	9	0,01-0,09	
C ₃ HF ₃ CI ₄	(HCFC-223)	12	0,01-0,08	
C ₃ HF ₄ CI ₃	(HCFC-224)	12	0,01-0,09	
C ₃ HF ₅ CI ₂	(HCFC-225)	9	0,02-0,07	

CF ₃ CF ₂ CHCl ₂	(HCFC-225ca)**		0,025	122
CF ₂ CICF ₂ CHClF	(HCFC-225cb)**		0,033	595
C ₃ H ₅ F ₆ Cl	(HCFC-226)	5	0,02-0,10	
C ₃ H ₂ FCl ₅	(HCFC-231)	9	0,05-0,09	
C ₃ H ₂ F ₂ Cl ₄	(HCFC-232)	16	0,008-0,10	
C ₃ H ₂ F ₃ Cl ₃	(HCFC-233)	18	0,007-0,23	
C ₃ H ₂ F ₄ Cl ₂	(HCFC-234)	16	0,01-0,28	
C ₃ H ₂ F ₅ Cl	(HCFC-235)	9	0,03-0,52	
C ₃ H ₃ FCl ₄	(HCFC-241)	12	0,004-0,09	
C ₃ H ₃ F ₂ Cl ₃	(HCFC-242)	18	0,005-0,13	
C ₃ H ₃ F ₃ Cl ₂	(HCFC-243)	18	0,007-0,12	
C ₃ H ₃ F ₄ Cl	(HCFC-244)	12	0,009-0,14	
C ₃ H ₄ FCl ₃	(HCFC-251)	12	0,001-0,01	
C ₃ H ₄ F ₂ Cl ₂	(HCFC-252)	16	0,005-0,04	
C ₃ H ₄ F ₃ Cl	(HCFC-253)	12	0,003-0,03	
C ₃ H ₅ FCl ₂	(HCFC-261)	9	0,002-0,02	
C ₃ H ₅ F ₂ Cl	(HCFC-262)	9	0,002-0,02	
C ₃ H ₆ FCl	(HCFC-271)	5	0,001-0,03	

* Тамо где је назначен опсег за потенцијал за оштећење озонског омотача (ODP), у сврхе овог Протокола користиће се највиша вредност у том опсегу. Вредности ODP које су наведене као појединачне вредности одређене су из прорачуна на основу лабораторијских мерења. Оне које су наведене као опсег заснивају се на проценама и мање су сигурне. Опсег се односи на групу изомера. Виша вредност је процењени ODP оног изомера који има највиши ODP, док је нижа вредност процењени ODP оног изомера који има најнижи ODP.

** Означава супстанце које су комерцијално најрентабилније са одговарајућим ОДП вредностима намењене да се користе у сврхе овог Протокола.

***За супстанце за које није наведен потенцијал глобалног загревања задата вредност 0 примењује се до укључивања вредности потенцијала глобалног загревања применом поступка предвиђеног чланом 2. ставом 9. подставом (а) подтачком ii.

После Анекса Е Протоколу треба додати следећи Анекс:

„Анекс F: Контролисане супстанце

Група	Супстанца	Потенцијал 100-годишњег глобалног загревања
<i>Група I.</i>		
CHF ₂ CHF ₂	HFC-134	1,100
CH ₂ FCF ₃	HFC-134a	1,430
CH ₂ FCHF ₂	HFC-143	353
CHF ₂ CH ₂ CF ₃	HFC-245fa	1,030
CF ₃ CH ₂ CF ₂ CH ₃	HFC-365mfc	794
CF ₃ CHF ₂ CF ₃	HFC-227ea	3,220
CH ₂ FCF ₂ CF ₃	HFC-236cb	1,340
CHF ₂ CHF ₂ CF ₃	HFC-236ea	1,370
CF ₃ CH ₂ CF ₃	HFC-236fa	9,810
CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	HFC-245ca	693
CF ₃ CHFCH ₂ CF ₂ CF ₃	HFC-43-10mee	1,640
CH ₂ F ₂	HFC-32	675
CHF ₂ CF ₃	HFC-125	3,500
CH ₃ CF ₃	HFC-143a	4,470
CH ₃ F	HFC-41	92
CH ₂ FCH ₂ F	HFC-152	53
CH ₃ CHF ₂	HFC-152a	124
<i>Група II.</i>		
CHF ₃	HFC-23	14,800

Члан II.: Повезаност са амандманом из 1999.године

Ни једна држава нити организација регионалне интеграције не може да депонује инструмент ратификације, прихватања или одобрења, као ни приступања овом Амандману осим уколико је претходно или истовремено положила такав инструмент за Амандман усвојен на 11.Скупштини потписница у Пекингу, 3. децембра 1999. године.

Члан III.: Повезаност са Оквирном конвенцијом УН о климатским променама и њеним Кјотским протоколом

Циљ овог Амандмана није искључивање флуороугљоводоника из подручја примене обавеза из чланова 4. и 12. Оквирне конвенције УН о климатским променама ни из чланова 2., 5., 7. и 10. Кјотског протокола.

Члан IV.: Ступање на снагу

1. Осим како је наведено у ставу 2. у даљем, ова измена ступа на снагу 1. јануара 2019. године под условом да су државе или регионалне организације које су стране Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач положиле најмање двадесет докумената о ратификацији, прихватању или одобрењу Амандмана. У случају да до тог датума овај услов не буде испуњен Амандман ће ступи на снагу деведесетог дана од дана испуњења услова.

2. Измена члана 4. Протокола које се односе на контролу трговине са земљама које нису стране Протокола и које су утврђене у члану I. овог Амандмана ступају на снагу 01.јануара 2033.године под условом да су државе или регионалне организације које су потписнице Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач положиле најмање седамдесет докумената о ратификацији, прихватању или одобрењу Амандмана. У случају да до тог датума овај услов не буде испуњен Амандман ће ступи на снагу деведесетог дана од дана испуњења услова.

3. За потребе претходно наведених ставова 1. и 2., било који документ који је положила регионална организација неће се сматрати додатком онима које су положиле државе чланице те организације.

4. Након ступања на снагу овог Амандмана како је утврђено ставовима 1. и 2., он ће за сваку другу страну Протокола ступити на снагу деведесетог дана од дана полагања њеног документа о ратификацији, прихватању или одобрењу.

Члан V.: Привремена примена

Свака страна може се, у било ком тренутку пре ступања на снагу овог Амандмана, изјаснити да ће привремено примењивати било коју од мера контроле утврђених у члану 2J те одговарајућих обавеза у погледу извештавања из члана 7, до ступања Амандмана на снагу.

Члан 3.

Спровођење овог закона у надлежности је министарства надлежног за послове заштите животне средине и министарства надлежног за послове финансија.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о потврђивању Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач садржан је у члану 99. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина потврђује међународне уговоре када је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања.

II РАЗЛОЗИ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ПОТВРЂИВАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ СПОРАЗУМА

Бечка конвенција о заштити озонског омотача усвојена је у марту 1985. године на иницијативу Управног савета Програма Уједињених нација за животну средину (UNEP). Конвенција је позвала на сарадњу, размену података и организовано управљање супстанцама које оштећују озонски омотач, али без налагања конкретних обавеза за смањење њихове потрошње.

У септембру 1987. године, напори ка успостављању обавеза смањења производње и потрошње супстанци које оштећују озонски омотач, довели су до усвајања Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач. Уведене су контролне мере за супстанце из Анекса А протокола, намењене развијеним земљама (земље ван-члана 5). Земљама члана 5. (земље у развоју) дозвољено је повећање потрошње ових супстанци пре преузимања обавеза. На текст Монреалског протокола усвојена су четири амандмана: Лондонски (усвојен 1990. године; овим амандманом су на листу контролисаних супстанци додати угљен-тетрахлорид и метил-хлороформ), Копенхашки (усвојен 1992. године, овим амандманом су на листу контролисаних супстанци додати бромфлуороугљоводоници и метил-бромид), Монреалски (усвојен 1997. године, предвиђен систем издавања дозвола за увоз и извоз нових, коришћених, обновљених и обрађених контролисаних супстанци из Анекса А, Б, Ц и Е), Пекиншки (усвојен 1999. године, предвидео је извештавање Озонском секретаријату на годишњем нивоу).

На 28. састанку земаља потписница Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач, одржаног у Руанди, 15. октобра 2016. године усвојен је Кигали амандман. Како се Монреалски протокол показао као веома ефикасан документ из области заштите животне средине, одлучено је да се потрошња *HFC* супстанци контролише на исти начин као потрошња супстанци које оштећују озонски омотач (*HCFC* супстанце).

Овим амандманом уводе се флуороугљоводоници (*HFC*) у Монреалски протокол, односно смањење потрошње и производње ових супстанци. Флуороугљоводоници су флуоровани гасови са ефектом стаклене баште и користе се као

алтернатива за супстанце које оштећују озонски омотач. Оно што је карактеристично за ову групу супстанци јесте то да не оштећују озонски омотач, али да имају висок потенцијал глобалног загревања и утицај на климатске промене. Због велике употребе *HFC* супстанци и све већег глобалног загревања одлучено је да се предузму мере у циљу смањења потрошње, производње и употребе ове групе супстанци.

СФРЈ је ратификовала Бечку конвенцију 16. априла 1990. године, док је Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач ратификовала 3. јануара 1991. године. Република Србија је сукцесор ових ратификација. Република Србија потврдила је сва четири усвојена амандмана на Монреалски протокол у марту 2005. године.

Потврђивањем Кигали амандмана Република Србија ће наставити пут са циљем очувања озонског омотача, а узимајући у обзир да *HFC* супстанце спадају у гасове са ефектом стаклене баште, додатно ће допринети и спровођењу Париског споразума који је Република Србија потврдила 30. маја 2017. године.

У периоду од ратификације Бечке конвенције и Монреалског протокола Република Србија је успешно имплементирала ове уговоре кроз Програме за елиминацију супстанци које оштећују озонски омотач, кроз инвестиционе и неинвестиционе активности, и тиме испунила преузете обавезе које произилазе из Монреалског протокола.

Монреалски Протокол је допринео опоравку озонског омотача постепеним укидањем супстанци које оштећују озонски омотач и у том процесу је ублажио климатске промене. Према Кигали амандману, стране потписнице ће постепено смањити производњу и потрошњу ХФЦ-а, тако да се до краја века избегне глобално загревање до 0,5°C .

Када стране потписнице имплементирају нове технологије у процесу примене амандмана, оне ће стећи и конкурентску предност на светском тржишту, јер су алтернативне технологије исплативије и доводе до побољшања квалитета крајњих производа као и веће енергетске ефикасности.

Кроз примену амандмана из Кигалија, Монреалски протокол преузима одговорност за *HFC* са водећом улогом у раду на еколошки одрживом свету, у складу са Агендом о одрживом развоју до 2030. године.

Група потписница из члана 5. Кигали амандмана (у коју спада Република Србија) имаће приступ финансијској и техничкој подршци која се пружа у складу са Протоколом. Постоје и бројне друге користи од ратификације.

Усвајањем Амандмана утврђују се обавезе поступног смањења потрошње *HFC* супстанци за земље стране Монреалског протокола. Према Амандману земље су подељене у четири групе, са различитим контролним мерама.

Република Србија као земља у развоју и земља члана 5. Протокола је у обавези да уведе контролне мере како следи: - одређивање основне потрошње 2020. до 2022. године; - замрзавање потрошње на ниво основне потрошње 2024. године; - 10 % смањење потрошње 2029. године; - 30% смањење потрошње 2035. године; - 50% смањење потрошње 2040. године; - 80 % смањења потрошње 2045. године.

У процесу приступања ЕУ Република Србија је у обавези да своје законодавство усагласи са, између осталог, Регулативом (ЕУ) бр. 517/2014 о флуорованим гасовима, која је за ову групу супстанци већ утврдила строжије контролне мере. Усвајање овог Амандмана и увођење контролних мера олакшаће касније преузимање строжијих мера које прописује Регулативом (ЕУ) бр. 517/2014, а такође ће се дати допринос и у постизању циљева утврђених Париским споразумом.

Као земља члана 5. Протокола, потврђивањем Амандмана Република Србија ће имати могућност да аплицира за финансијска средства за припрему планова и програма за смањење потрошње ове групе супстанци, чиме ће земља, кроз инвестиционе и неинвестиционе активности, бити у могућности да у процесу придруживања ЕУ испуни стандарде и захтеве прописане ЕУ регулативама, а привредном сектору ће омогућити лакшу транзицију и приступ новим технологијама и расхладним флуидима који не оштећују озонски омотач и са нижим потенцијалом глобалног загревања (GWP).

Потписнице из члана 5. имају и посебне подстицаје да ратификују Кигали амандман:

Члан 10. Монреалског протокола успоставља финансијски механизам за обезбеђивање финансијске и техничке сарадње, укључујући и трансфер технологија, како би се подржало поштовање потписница из члана 5. Протокола. Део овог пакета је Мултилатерални фонд (*MLF*), који између осталог, покрива договорене трошкове потписница из члана 5.

Током сесије у Кигалију потписано је низ кључних одлука о подршци *MLF*-а за стране уговорнице из члана 5. Протокола, па тако:

Стране потписнице из члана 5. имаће могућност да одреде приоритете *HFC*-а, дефинишу секторе, одаберу технологије и алтернативе и разрађују и имплементирају своје стратегије за испуњавање договорених обавеза у вези *HFC*-а, на основу специфичних потреба и националних околности, након ратификације.

Од Извршног одбора *MLF*-а је затражено да изради смернице за финансирање постепеног укидања потрошње и производње *HFC*-а, укључујући прагове економичности.

Подршка је предвиђена за омогућавање активности за институционално јачање, увозних и извозних дозвола и квота, извештавање из члана 7, демонстрационе пројекте и развој националних стратегија за постепено смањење *HFC*-а.

Изузимање од високих амбијенталних температура: Постоји изузеће од смањења *HFC*-а за стране из члана 5. од захтева за фазним смањењем *HFC*-а (изузетак високе температуре околине).

Могу постојати и друга изузећа, и то за основну употребу за производњу или потрошњу које су неопходне за задовољење основних потреба потписница а договорено је између страна потписница да буду изузете од употребе. Механизми за таква потенцијална изузећа ће бити размотрени до 2029. године.

Ако потписница из члана 5. није у стању да спроведе своје обавезе због неадекватне примене одредаба о трансферу технологије и финансијског механизма, може започети процес који ће резултирати састанком потписница о акцијама које треба предузети.

Комитет за имплементацију је дужан да ради на вансудском, неконфронтирајућем и олакшавајућем начину да подржи поштовање обавеза потписница.

Додатна финансијска подршка ће бити доступна за пружање подршке потписницама из члана 5. које брзо почну са постепеним смањивањем *HFC*-а. Пре састанка у Кигалију, група од 16 земаља донатора објавила је своју намеру да обезбеди 27 милиона долара *MLF*-у пре следећег планираног попуњавања Фонда. Ово се може допунити финансирањем енергетске ефикасности од стране групе организација, које су најавиле брзо покретање финансирања од 53 милиона долара.

Флексибилност у имплементацији Амандмана дозвољава потписницама одређени степен флексибилности у спровођењу својих обавеза: он је осмишљен да пружи потписницама довољно времена и могућности да смање *HFC* на начин који одговара њиховим потребама и интересима, постављајући своје приоритете за одређене *HFC*, секторе, технологије и алтернативе .

Уобичајено, ратификација уговора о животној средини са редовним међународним састанцима изазвала би додатне трошкове за државу за припрему и учешће на тим састанцима. Међутим, државе неће имати значајне међународне трошкове састанака када ратификују Кигали амандман зато што је он део Монреалског протокола и велика већина држава редовно присуствује његовим састанцима.

Потписница из члана 5. ће учествовати на састанцима уз подршку фонда Монреалског протокола.

III СТВАРАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ ИЗВРШАВАЊЕМ МЕЂУНАРОДНОГ СПОРАЗУМА

Потврђивање Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач није условљено плаћањем годишње чланарине од стране Републике Србије, као и да његовим потврђивањем Република Србија има могућност приступа финансијским средствима која ће омогућити његову пуну имплементацију, те се не стварају финансијске обавезе за Републику Србију.

IV ПРОЦЕНА ПОТРЕБНИХ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА ИЗВРШАВАЊЕ МЕЂУНАРОДНОГ СПОРАЗУМА

С обзиром на то да се извршавањем Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач не стварају финансијске обавезе за Републику Србију, није потребно обезбедити средства из буџета Републике Србије за његово извршавање.